

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра медсестринства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
соціальна медицина та медична статистика

Ступінь вищої освіти «магістр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітня програма «Медсестринство»

Миколаїв 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «соціальна медицина та медична статистика» для студентів ступеня вищої освіти «магістр»
За спеціальністю 223 «Медсестринство»

Розробник: Герцун Р.В. – старший викладач

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри медсестринства

Протокол № 2 від 26.09.23р

Завідувач кафедри медсестринства Габрель Р.Т.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 3 від 28.09.2023р

Голова Вченої ради Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Цикл професійної підготовки	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		1-й	
		Семестр	
		1-й	
Тижневих годин для форм навчання: ОФН – 4 год.	Другий магістерський рівень	Лекції	
		30 год.	
		Семінарські, практичні	
		26 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
Самостійна робота			
64 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для очної форми навчання – 120 год.: 56 год. – аудиторні заняття, 64 год. – самостійна робота (47 % до 53 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета: оволодіти достатнім обсягом знань щодо організації медичного забезпечення населення в умовах функціонування сучасної системи охорони здоров'я.

Завдання:

- освоїти теоретичні основи медичної статистики;
- опанувати сучасні принципи доказової медицини;
- ознайомитись з методиками визначення та аналізу основних біостатистичних показників та критеріїв та засвоїти методичні та теоретичні основи формування статистичних сукупностей для подальшого адекватного їх аналізу;
- засвоїти принципи розробки управлінських рішень, спрямованих на вдосконалення діяльності закладів охорони здоров'я.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими

А) загальними компетентностями:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації.
- 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- 4.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- 5.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 6.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 7.Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- 8.Здатність працювати в команді.
- 9.Здатність до міжособистісної взаємодії.

Б) фаховими компетентностями:

- 7.Здатність здійснювати організацію та управління діяльністю медсестринських структурних підрозділів;
- 12.Здатність забезпечувати якість медичної допомоги і забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя та громадського здоров'я населення, здійснювати навчання пацієнтів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких **програмних результатів** навчання:

- 3.Володіти спеціалізованими вміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- 4.Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері охорони здоров'я до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- 5.Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, оцінювати результати роботи колективу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 год. / 4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни.

Кредит 1. Громадське здоров'я.

Тема 1. Громадське здоров'я: предмет вивчення та структура навчальної дисципліни.

Здоров'я населення як визначальний чинник поступального розвитку суспільства, його перспектив у соціальній, економічній, науковій, культурній та інших сферах життєдіяльності. Наука «громадське здоров'я». Вплив соціальних, економічних, екологічних, поведінкових, організаційних та інших чинників на формування популяційного здоров'я з метою розробки профілактичних заходів щодо його поліпшення та оптимізації медичного обслуговування. Популяційне здоров'я як явище, обумовлене комплексним впливом різноманітних чинників навколишнього природного та антропогенного середовища і рівнем розвитку медичної допомоги.

Тема 2. Теоретичні основи і розвиток науки та навчальної дисципліни «Громадське здоров'я».

Охорона здоров'я як соціальна функція суспільства та медицини з охорони і зміцнення здоров'я. Розвиток охорони здоров'я починаючи від часів первісного суспільства і до сучасності.

Тема 3. Правові засади охорони здоров'я.

Рівень правових знань фахівців медичної галузі з точки зору формування загального правового світогляду, так і з огляду досягнення відповідного професійного рівня. У своїй професійній діяльності медичні працівники мають керуватися нормами багатьох видів права, у тому числі конституційного, державного, адміністративного, цивільного, сімейного та кримінального. Знання та розуміння положень і норм права на охорону здоров'я, які викладено в нормативно-правових актах, є основою формування правового мислення, попередження правопорушень, уміння відстоювати та захищати працівниками охорони здоров'я права своїх пацієнтів і свої власні права. Значущість права на охорону здоров'я дала поштовх активному розвитку нової галузі права – медичному праву. Вдосконалення медичного законодавства. Впровадження медичного страхування. Правова освіта медичних працівників.

Кредит 2. Основи медичної статистики.

Тема 4. Основи та значення медичної статистики.

Медична статистика як вид біостатистики, який вивчає стан здоров'я населення, питання організації медичної допомоги населенню, а також проводить оцінку якості і ефективності роботи медичних установ. Теоретичні основи медичної статистики: загальна діалектика; економічна наука; медична

наука; загальна теорія статистики. Розділи медичної статистики: статистика здоров'я населення; статистика системи охорони здоров'я; статистика організації та проведення медико-соціальних, клінічних та експериментальних досліджень. Завдання медичної статистики: вивчення стану здоров'я населення; встановлення та вивчення причинно-наслідкових зв'язків захворюваності, смертності, інвалідності населення в залежності від різних факторів і умов навколишнього середовища; вивчення та аналіз даних про кадри в системі охорони здоров'я, мережі медичних закладів охорони здоров'я з метою планування і визначення потреби населення в різних видах медичної допомоги; оцінка якості та ефективності роботи лікарів і закладів охорони здоров'я, а також лікувально-оздоровчих заходів щодо попередження захворюваності та смертності населення; оцінка достовірності результатів статистичного дослідження при проведенні медико-соціальних, клінічних та експериментальних робіт.

Тема 5. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука та предмет викладання. Медична статистика. Методичні основи організації статистичного дослідження в системі охорони здоров'я.

Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як один із підрозділів медичної науки, що вивчає закономірності громадського здоров'я та систему його охорони. Медична статистика як розділ суспільної практики, галузь статистики. Предмет та методи медичної статистики як науки. Зміст медичної статистики. Взаємозв'язок явищ та процесів, які відносяться до біологічних особливостей нашого організму. Діяльність лікарів, пов'язана з обліком, розробкою та аналізом статистичних матеріалів. Обґрунтування нормативно-організаційних потреб у наданні окремих видів допомоги, визначенні закономірностей рівня здоров'я населення та якості медичної допомоги, узагальнення результатів діяльності установ, лікарів, наукових досліджень.

Тема 6. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука, завдання, методи. Історія становлення.

Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука. Розвиток соціальної медицини. Методи соціальної медицини: статистичні, демографічні, історичні, експериментальні, епідеміологічні, економічні, соціологічні, методи експертних оцінок, моделювання, прогнозування. Значення соціальної медицини для формування охорони здоров'я. Історія розвитку соціальної медицини, як самостійної науки.

***Кредит 3* Методика проведення статистичного дослідження.**

Тема 7. Методика планування, організація та проведення статистичного дослідження стану здоров'я населення.

Організація та етапи статистичного дослідження. Програми статистичного дослідження. Мета та план статистичного дослідження. Джерела статистичної інформації. Методи статистичних досліджень за часом та ступенем охоплення. Методи збирання статистичної інформації. Поняття про вибіркове дослідження. Об'єкт та одиниця спостереження. Види групування. Види, правила побудови та заповнення статистичних таблиць.

Тема 8. Відносні величини. Графічне зображення статистичних даних. Середні величини, методика їх обчислення. Варіаційні ряди.

Відносні величини (інтенсивні, екстенсивні, наочності, співвідношення). Визначення, методика обчислення, значення та застосування в діяльності медичних працівників. Графічні зображення медико-біологічних даних. Середні величини в діяльності охорони здоров'я, їх види, практичне значення, методи розрахунку. Поняття варіації, мінливість параметрів сукупності, методи оцінки. Варіаційні ряди, їх елементи, характеристики та параметри. Різноманітність ознаки, методика їх розрахунку. Варіаційні ряди в сфері охорони здоров'я.

Тема 9. Використання статистичної інформації для оцінки діяльності медичних закладів.

Використання даних поточного обліку та аналізу роботи закладів в цілому, окремих підрозділів і медичного персоналу для оперативної корекції та планування діяльності амбулаторно-поліклінічних та стаціонарних закладів лікувально-профілактичних закладах циркулює численна інформація щодо хворих, використання ресурсів (ліжок по відділенням, лікувально-діагностичних і допоміжних підрозділів), коштів. Відповідні дані про всі розділи роботи можна отримати з облікових документів, затверджених МОЗ України. Статистична звітність та її використання.

Тема 10. Кореляційно-регресійний аналіз.

Види взаємозв'язків та їх аналіз. Кореляційно-регресійний аналіз взаємозв'язків чинників і результативних ознак у медичних дослідженнях. Усі зміни, що відбуваються в природі, є взаємопов'язаними і взаємозумовленими. Мінливість певної ознаки як наслідок зміни інших параметрів, у свою чергу, зумовлює мінливість інших ознак.

Тема 11. Метод стандартизації.

Метод стандартизації. Суть, значення та застосування методу для виявлення впливу різних чинників ризику на показники здоров'я населення та діяльності лікувально-профілактичних закладів.

Кредит 4: Медико-соціальні проблеми.

Тема 12. Медико-соціальні проблеми та методологія вивчення здоров'я населення. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.

Здоров'я населення може розглядатися в різних аспектах. Воно може бути охарактеризоване як категорія: соціально-біологічна; соціально-політична; економічна; морально-етична; психофізіологічна; медико-соціальна. 4 рівня здоров'я населення: індивідуальне – здоров'я окремої людини; групове – здоров'я соціальних та етнічних груп; регіональне – здоров'я населення адміністративних територій; громадське – здоров'я суспільства в цілому, здоров'я популяції. Підходи до його визначення. Методи вивчення здоров'я населення. Комплексна оцінка. Коефіцієнт життєстійкості. Індекс людського розвитку. Індекс бідності. Показник дожиття до певного віку (до 1,5,15,45, та 65 років). Метод «DALY». Методика оснований на оцінці якості життя населення. Малюкова смертність. Середня тривалість майбутнього життя.

Тема 13. Комплексна оцінка здоров'я населення. Фактори ризику, їх вплив на здоров'я населення.

Вивчення здоров'я населення та вплив на нього соціальних чинників – найважливіша складова частина соціальної медицини. Здоров'я є однією з найважливіших людських цінностей. Право на охорону здоров'я є одним із соціальних прав людини. Здоров'я нації прийнято вважати своєрідним індикатором економічного, екологічного та соціального благополуччя, а в сучасних умовах, на думку експертів ВООЗ, - і ресурсом національної безпеки. Комплексний підхід до визначення поняття «здоров'я населення». Загальне поняття факторів ризику захворювання чи смерті.

Тема 14. Методика вивчення факторів ризику.

Фактори ризику: їх сутність, зміст, види та характеристика. Класифікація факторів: соціально-економічні; соціально-біологічні; екологічні та природно-кліматичні; організаційні та медичні. Методика вивчення факторів ризику.

Тема 15. Методика вивчення та оцінка демографічних показників, розділи та їх характеристика.

Предмет і зміст демографії. Значення демографічних даних для характеристики здоров'я населення та практики охорони здоров'я. Показники народжуваності, загальної смертності, природного приросту. Методика розрахунку та аналіз показників. Поняття про середню очікувану тривалість життя. Документи, які використовуються для вивчення природного руху населення.

Показники смертності немовлят (малюкової): неонатальна, рання неонатальна, постнеонатальна смертність; мертвонароджуваність, перинатальна смертність. Методики визначення показників. Типи смертності

немовлят:

А.

В.

С.

Основні групи чинників, що впливають на формування рівнів малюкової смертності (біологічні, екологічні, медико-організаційні, спосіб життя).

Тема 16. Методико-соціальні проблеми захворюваності населення, її види та методи вивчення.

Статистика захворюваності. Поняття про епідемічний та неепідемічний типи патології. Види захворюваності, методи вивчення захворюваності, їх переваги та недоліки. Облікові та звітні документи для вивчення захворюваності, правила їх заповнення. Фактори, що впливають на повноту даних про захворюваність в залежності від методів її вивчення. Міжнародна статистична класифікація хвороб. Розбіжності захворюваності міського та сільського населення, різних вікових і статевих груп населення. Вивчення захворюваності за даними звертань по медичну допомогу. Вивчення загальної захворюваності: одиниця спостереження, облікові документи, правила їх заповнення. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань, їх оцінка, регіональні особливості. Динаміка показників загальної захворюваності.

Тема 17. Концепція найважливіших соціально-значущих захворювань.

Групи найважливіших соціально значущих захворювань : хронічні неепідемічні захворювання (хвороби системи кровообігу, цукровий діабет, ожиріння, злоякісні новоутворення); наркоманія, алкоголізм, тютюнокуріння; психічні розлади; травматизм; інфекційні та паразитарні хвороби (туберкульоз, ВІЛ-інфекція та синдром набутого імунodefіциту (СНІД)).

Тема 18. Медична допомога. Її види та порядок надання.

Забезпечення надання медичної допомоги. Медична допомога надається відповідно до медичних показань професійно підготовленими медичними працівниками, які перебувають у трудових відносинах із закладами охорони здоров'я, що забезпечують надання медичної допомоги згідно з одержаною відповідно до закону ліцензією та фізичними особами-підприємцями, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію в установленому законом порядку і можуть перебувати з цими закладами у цивільно-правових відносинах. Медична допомога за видами поділяється на екстрену, первинну, вторинну(спеціалізовану), третинну (високоспеціалізовану), паліативну, медичну реабілітацію. Порядок надання медичної допомоги лікарями та іншими медичними працівниками і порядок направлення пацієнтів до закладу охорони здоров'я, що надає медичну допомогу відповідного виду.

Тема 19. Методика проведення медико-соціальної експертизи тимчасової втрати працездатності в роботі лікувально-профілактичних закладів.

Види медичних експертиз, їх завдання. Сутність медико-соціальної експертизи тимчасової та стійкої втрати працездатності. Ступені втрати працездатності. Заклади, які здійснюють експертизу тимчасової втрати працездатності. Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Види тимчасової непрацездатності, Порядок видачі та продовження листків непрацездатності при різних її видах.

Тема 20. Методика проведення медико-соціальної експертизи стійкої втрати працездатності.

Організація медико-соціальної експертизи стійкої втрати працездатності. Види медико-соціальних експертних комісій (МСЕК), функції, задачі, структура. Групи інвалідності, які встановлюють МСЕК. Причини та види інвалідності. Організація реабілітації інвалідів та оскарження рішення МСЕК.

Тема 21. Промоція здоров'я. організація, методи та способи медико-гігієнічного навчання та виховання населення. Профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я.

Промоція здоров'я, основні методи та форми санітарної просвіти у формуванні здорового способу життя. Значення профілактики в системі громадського здоров'я. Концепція чинників ризику в розробці профілактичних програм. Нормативно-правова база профілактичних програм охорони громадського здоров'я.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин												
	очна форма						заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	ін д	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Кредит 1. Громадське здоров'я.</i>													
Тема 1. Громадське здоров'я: предмет вивчення та структура навчальної дисципліни .	10	2	2			6							
Тема 2. Теоретичні основи і розвиток науки та навчальної дисципліни «Громадське здоров'я».	10	2	2			6							
Тема 3. Правові засади охорони здоров'я.	10	2	2			6							
Разом за кредитом 1	30	6	6			18							
<i>Кредит 2. Основи медичної статистики.</i>													
Тема 4. Основи та значення медичної статистики.	10	2	2			6							
Тема 5. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука та предмет викладання. Медична статистика. Методичні основи організації статистичного дослідження в системі охорони здоров'я.	10	2	2			6							
Тема 6. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука, завдання, методи. Історія становлення.	10	2	-			8							
Разом за кредитом 2	30	6	4			20							
<i>Кредит 3. Методика проведення статистичного дослідження.</i>													
Тема 7. Методика планування, організація та проведення статистичного дослідження стану здоров'я населення.	6	2	2			2							
Тема 8. Відносні величини. Графічне зображення статистичних даних. Середні величини, методика їх обчислення. Варіаційні ряди.	6	2	-			4							

Тема 9. Використання статистичної інформації для оцінки діяльності медичних закладів.	6	2	2			2						
Тема10. Кореляційно-регресійний аналіз.	6	2	-			4						
Тема11.Метод стандартизації.	6	2	-			4						
Разом за кредитом 3	30	10	4			16						
<i>Кредит4: Медико-соціальні проблеми.</i>												
Тема 12. Медико-соціальні проблеми та методологія вивчення здоров'я населення. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	3	2				1						
Тема 13. Комплексна оцінка здоров'я населення. Фактори ризику, їх вплив на здоров'я населення.	3	2				1						
Тема 14. Методика вивчення факторів ризику.	3		2			1						
Тема 15. Методика вивчення та оцінка демографічних показників, розділи та їх характеристика.	3		2			1						
Тема16. Методико-соціальні проблеми захворюваності населення, її види та методи вивчення.	3		2			1						
Тема17.Концепція найважливіших соціально-значущих захворювань.	3	2				1						
Тема 18. Медична допомога. Її види та порядок надання.	3	2				1						
Тема19.Методика проведення медико-соціальної експертизи тимчасової втрати працездатності в роботі лікувально-профілактичних закладів.	3		2									
Тема20. Методика проведення медико-соціальної експертизи стійкої втрати працездатності.	3		2			1						

Тема 21. Промоція здоров'я. організація, методи та способи медико-гігієнічного навчання та виховання населення. Профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я.	3		2			1						
Разом за кредитом 4	30	8	12			10						
Всього	120	30	26			64						

5. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Громадське здоров'я: предмет вивчення та структура навчальної дисципліни .	2	
2	Теоретичні основи і розвиток науки та навчальної дисципліни «Громадське здоров'я».	2	
3	Правові засади охорони здоров'я.	2	
4	Основи та значення медичної статистики.	2	
5	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука та предмет викладання. Медична статистика. Методичні основи організації статистичного дослідження в системі охорони здоров'я.	2	
6	Методика планування, організація та проведення статистичного дослідження стану здоров'я населення.	2	
7	Використання статистичної інформації для оцінки діяльності медичних закладів.	2	
8	Методика вивчення факторів ризику.	2	
9	Методика вивчення та оцінка демографічних показників, розділи та їх характеристика.	2	
10	Методико-соціальні проблеми захворюваності населення, її види та методи вивчення.	2	
11	Методика проведення медико-соціальної експертизи тимчасової втрати працездатності в роботі лікувально-профілактичних закладів.	2	
12	Методика проведення медико-соціальної експертизи стійкої втрати працездатності.	2	
13	Промоція здоров'я. організація, методи та способи медико-гігієнічного навчання та виховання населення. Профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я.	2	
Разом		26 год.	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Громадське здоров'я: предмет вивчення та структура навчальної дисципліни .	6	
2	Теоретичні основи і розвиток науки та навчальної дисципліни «Громадське здоров'я».	6	
3	Правові засади охорони здоров'я.	6	
4	Основи та значення медичної статистики.	6	
5	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука та предмет викладання. Медична статистика. Методичні основи організації статистичного дослідження в системі охорони здоров'я.	6	
6	Соціальна медицина та організація охорони здоров'я як наука, завдання, методи. Історія становлення.	8	
7	Методика планування, організація та проведення статистичного дослідження стану здоров'я населення.	2	
8	Відносні величини. Графічне зображення статистичних даних. Середні величини, методика їх обчислення. Варіаційні ряди.	4	
9	Використання статистичної інформації для оцінки діяльності медичних закладів.	2	
10	Кореляційно-регресійний аналіз.	4	
11	Метод стандартизації.	4	
12	Медико-соціальні проблеми та методологія вивчення здоров'я населення. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	1	
13	Комплексна оцінка здоров'я населення. Фактори ризику, їх вплив на здоров'я населення.	1	
14	Методика вивчення факторів ризику.	1	
15	Методика вивчення та оцінка демографічних показників, розділи та їх характеристика.	1	
16	Методико-соціальні проблеми захворюваності населення, її види та методи вивчення.	1	
17	Концепція найважливіших соціально-значущих захворювань.	1	
18	Медична допомога. Її види та порядок надання.	1	
19	Методика проведення медико-соціальної експертизи тимчасової втрати працездатності в роботі лікувально-профілактичних закладів.	1	
20	Методика проведення медико-соціальної експертизи стійкої втрати працездатності.	1	
21	Промоція здоров'я. організація, методи та способи медико-гігієнічного навчання та виховання населення. Профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я.	1	
Разом		64 год.	

7. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Соціальна медицина та медична статистика» передбачається застосування як традиційних (лекції, семінари), так і інтерактивних (обговорення в малих групах, реферати, круглі столи, участь в науково-практичних конференціях) форм проведення занять з використанням сучасних технічних засобів. Проведення практичних занять, виконання самостійних та індивідуально-творчих завдань планується з урахуванням обраних тем.

8. Методи контролю

Протягом вивчення навчальної дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів). Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття. Підсумкова оцінка з дисципліни визначається за результатами навчальної роботи студента за всіма видами пізнавальної діяльності: аудиторна і позааудиторна робота, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань, а також за результатами підсумкового контролю – екзамену.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Історія становлення і розвитку соціальної медицини та організації охорони здоров'я як науки та предмету викладання, визначення, розділи, мета, завдання.
2. Основні методи соціальної медицини та організації охорони здоров'я та їх застосування для вивчення здоров'я населення в діяльності органів і закладів охорони здоров'я.
3. Сучасні цільові підходи для визначення поняття «здоров'я». Фізичне, соціальне та психічне благополуччя населення.

4. Перелік показників рекомендованих експертами ВООЗ для оцінки суспільного здоров'я населення. Їх характеристика. Умовні показники індивідуального здоров'я, їх визначення.

5. Класифікація факторів, що обумовлюють здоров'я, методика їх вивчення.

6. Фактори ризику, визначення, класифікація. Методика їх вивчення. Основні рекомендації щодо збереження та зміцнення здоров'я населення.

7. Класифікація факторів ризику по Робінсу, їх роль у збереженні та поліпшенні здоров'я населення. Основні заходи, спрямовані на збереження здоров'я населення.

8. Перерахуйте основні екологічні, біологічні, медичні фактори ризику та фактори способу життя. Рекомендації щодо поліпшення здоров'я населення. Перерахуйте з дотриманням їх рангу.

9. Індекс розвитку людського потенціалу (ООН). Критерії, що визначають даний індекс. Шкали оцінки та рівні індексу розвитку людського потенціалу в різних країнах світу.

10. Медико-соціальна демографія: визначення, застосування демографічних даних у системі охорони здоров'я. Основні напрямки демографії, дати їм визначення.

11. Методика вивчення природного руху населення, джерела інформації, показники.

12. Предмет та зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я.

13. Основні та додаткові показники природного руху населення. Їх рівні в Україні. Основні облікові медичні документи для реєстрації природного руху населення.

14. Перепис населення, як джерело інформації про чисельність населення. Історія проведення перепису населення. Вимоги та особливості організації перепису населення.

15. Статистика населення, її основні характеристики. Перепис населення, характеристика, завдання, вимоги до перепису населення та особливості її проведення. Значення статистики населення для системи охорони здоров'я.

16. Механічний рух населення, визначення, види, показники, їх кількісна характеристика. Типи вікової структури населення. Тип вікової структури в Україні. Значення інформації про механічний рух для системи охорони здоров'я.

17. Розподіл населення на вікові групи на підставі економічного підходу і відтворення населення. Урбанізація, визначення, характеристика, значення для здоров'я населення. Значення даної інформації для системи охорони здоров'я.

18. Показник демографічного навантаження. Визначення, методика розрахунку, його рівень і динаміка в Україні. Тенденції вікової структури населення України.

19. Урбанізація населення, визначення. Розподіл населення за місцем проживання в різних континентах світу та в Україні. Структура населення залежно від статі в Україні. Значення даної інформації для системи охорони здоров'я.

20. Загальна смертність, методика її розрахунку, провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і Україні. Особливості смертності населення в залежності від статі, віку та місця проживання. Рівень і динаміка смертності в Україні.

21. Народжуваність, її рівні в Україні. Фактори, що впливають на рівень народжуваності.

22. Природний приріст (спад) населення. Методики обчислення природного приросту (спаду) на основі відносних і абсолютних даних. Рівень і динаміка природного приросту (спаду) в Україні. Особливості оцінки природного приросту.

23. Види відтворення населення. Типи максимальної плодючості за рекомендацією ООН. Тип максимальної плодючості в Україні.

24. Смертність. Методика обчислення загального і спеціальних показників. Особливості і причини смертності в різних групах населення. Динаміка цього показника в Україні.

25. Показники дожиття населення до певного віку (ВООЗ). Перерахуйте рубіжний вік. Особливості смертності населення в Україні в залежності від віку. Основні облікові медичні документи для вивчення смертності населення.

26. Середня очікувана тривалість майбутнього життя, визначення, методика розрахунку. Рівень і динаміка СОТЖ в різних країнах і в Україні.

27. Поняття про захворюваності, її медико-соціальне значення. Методи вивчення захворюваності. Переваги та можливості різних методів.

28. Види захворюваності населення, значення кожного виду для суспільства та охорони здоров'я. Перерахуйте одиниці спостереження і облікові медичні документи для кожного виду окремо.

29. Види захворюваності, їх характеристика. Методи вивчення захворюваності. Джерела інформації для вивчення окремих видів захворюваності. Рівень і динаміка захворюваності в Україні.

30. Загальна захворюваність, джерела вивчення, облікові документи, правила заповнення.

31. Показники загальної захворюваності, її особливості серед міського і сільського населення.

32. Поширеність і власна захворюваність населення, визначення. Структура та рівень загальної та первинної захворюваності населення на території України.

33. Захворюваність населення: визначення, види, методи вивчення, документи обліків. Рівні та динаміка захворюваності в Україні. Основні фактори, що впливають на захворюваність. Медико-соціальне значення захворюваності для популяції.

34. Міжнародна статистична класифікація хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям (МКБ-10), принципи її побудови. Її структура. Відмінності від МКБ-9. Історія її виникнення і становлення. Порядок її доповнення, зміни і твердження, як часто вона перевидається.

35. Види інвалідності, їх характеристика. Основні причини інвалідності.

36. Визначення та оцінка показників інвалідності.

37. Дайте визначення поняттям: інвалідність, інвалід, обмеження життєдіяльності та її ступеня.

38. Дайте визначення і охарактеризуйте інвалідність з дитинства та інвалідність до початку трудової діяльності. Вкажіть основні причини первинної інвалідності у дітей.

39. Дайте визначення «Промоція здоров'я» зі вказівкою її основних стратегій і основних пріоритетів щодо зміцнення здоров'я населення відповідно до Оттавської хартії ВООЗ.

40. Назвіть основні пріоритети щодо зміцнення здоров'я населення відповідно до Джакартської Декларацією ВООЗ.
41. Промоція здоров'я. Профілактика захворювань. Види профілактики.
42. Перерахуйте принципи пропаганди здорового способу життя і дайте їм характеристику.
43. Вкажіть методи, форми та засоби пропаганди здорового способу життя, охарактеризуйте їх.
44. Основні категорії, що визначають спосіб життя людини. Рівень життя, якість життя, спосіб і стиль життя, їх визначення, характеристика.
45. Здоровий спосіб життя, його складові, дайте їм визначення.
46. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Мета та історія її створення, завдання. Значення діяльності ВООЗ для країн світу та України.
47. Системи охорони здоров'я в світі. Їх характеристика та історія.
48. Основи законодавства України про охорону здоров'я (1992). Основні принципи охорони здоров'я України.
49. Принципи, елементи побудови та особливості систем охорони здоров'я в світі. Фінансування та кадрові ресурси систем охорони здоров'я. Управління системою.
50. Типи закладів охорони здоров'я, підвідомчих МОЗ України. Заклади охорони здоров'я, які надають лікувально-профілактичну допомогу.
51. Основні принципи охорони здоров'я в Україні. Правові основи.
52. Види медичної допомоги та установи, які її надають.
53. Міська поліклініка, організація роботи, структура, завдання та основні розділи роботи.
54. Стаціонарозамінні форми надання медичної допомоги населенню. Денний стаціонар, структура та організація роботи.
55. Денні стаціонари, їх структура і завдання. Перерахуйте, хто підлягає лікуванню в умовах денного стаціонару.
56. Стаціонар багатопрофільної лікарні, структура, завдання, організація роботи.
57. Визначення поняття «первинна медична допомога» (ПМП). Основні принципи ПМП на засадах сімейної медицини. Центри первинної медико-санітарної допомоги.
58. Організаційні моделі роботи сімейних лікарів. Їх характеристика. Наведіть приклади впровадження моделей роботи сімейного лікаря в різних країнах світу.
59. Основні принципи сімейної медицини, рекомендовані рішенням Міжнародного симпозіуму з охорони здоров'я (1995 р.).
60. Особливості медичного забезпечення сільського населення; умови і фактори, що впливають на надання медичної допомоги в сільській місцевості. Етапність надання медичної допомоги, їх установи.
61. Роль центрів первинної медико-санітарної допомоги в медичному забезпеченні населення.
62. Амбулаторія сімейної медицини, її структура.
63. Сільська амбулаторія, структура, штати, її завдання. ФАП, організація його роботи, його завдання і штати.
64. Соціально-економічні та медико-демографічні умови, що впливають на організацію медичної допомоги сільському населенню. Етапи організації медичної

допомоги сільському населенню.

65. Центральна районна лікарня, її управління, завдання, структура. Етапи організації медичної допомоги сільському населенню.

66. Обласна консультативна поліклініка, її управління, структура і завдання.

67. Обласна лікарня. Структура, обсяг і особливості надання поліклінічної та стаціонарної допомоги населенню області.

68. Охорона материнства та дитинства як галузь охорони здоров'я, її роль в охороні здоров'я жінок і дітей. Розділи охорони материнства і дитинства.

69. Охорона материнства та дитинства. Значення соціально-економічних, соціально-психологічних, медико-соціальних заходів, спрямованих на поліпшення здоров'я жінок і дітей.

70. Нормативно-правова база охорони материнства і дитинства.

71. Організація медичної допомоги дітям. Особливості забезпечення спеціалізованої допомоги в умовах переходу до сімейної медицини.

72. Етапи надання медичної допомоги жінкам і дітям.

73. Щеплення в поліклініці. Порядок проведення щеплень.

74. Групи здоров'я дітей, їх характеристика.

75. Особливості здоров'я жінок. Репродуктивне здоров'я, динаміка його основних показників.

76. Лікувально-профілактичні заклади з наданням акушерсько-гінекологічної допомоги, особливості їх формування в умовах міської та сільської місцевостей.

77. Пологовий будинок з жіночою консультацією, як базова установа з надання акушерсько-гінекологічної допомоги, завдання, структура.

78. Завдання та зміст роботи жіночої консультації, її структурні підрозділи. Функції різних медичних установ, що стосуються антенатальної охорони плоду.

79. Лікарня швидкої медичної допомоги. Структура, штати, завдання та основні функції.

80. Центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

81. Організація єдиної системи екстреної медичної допомоги (ЕМД), її установи. Організація швидкої медичної допомоги в сільській місцевості.

82. Швидка та невідкладна медична допомога, завдання, особливості надання.

83. Виїзна бригада швидкої медичної допомоги. Структура, штати, завдання і функції.

84. Визначення загальнообов'язкового державного страхування, його види та фонди, джерела фінансування.

85. Поняття «медичне страхування». Особливості реалізації обов'язкового і добровільного медичного страхування. Проблеми впровадження страхової медицини в Україні.

86. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

87. Причини тимчасової непрацездатності з приводу яких видається листок непрацездатності.

88. Види і ступінь непрацездатності, визначення цих понять.

89. Завдання медико-соціальної експертизи тимчасової втрати працездатності.

90. Лікарсько-консультативна комісія; в яких установах створюється ВКК,

її функції і склад.

91. Організація експертизи стійкої втрати працездатності. Види інвалідності.

92. Типи медико-соціальних експертних комісій (МСЕК), їх склад і функції.

93. Стандарти медичних технологій. Застосування клінічних протоколів.

94. Медико-соціальне значення найбільш важливих хвороб.

95. Хвороби системи кровообігу (ХСК), їх медико-соціальне значення. Система лікувально-профілактичних установ та заходи щодо забезпечення медичної допомоги з хворобами системи кровообігу.

96. Злоякісні утворення (ЗУ), їх медико-соціальне значення. Система лікувально-профілактичних установ та заходи щодо забезпечення медичної допомоги з онкологічними захворюваннями.

97. Травматизм, алкоголізм. Їх медико-соціальне значення. Система лікувально-профілактичних установ та заходи щодо забезпечення медичної допомоги при травмах і алкоголізмі.

10. Методичне забезпечення

1. Навчально – методичний комплекс дисципліни.

2. Методичні вказівки для виконання практичних, самостійних занять з дисципліни студентами очної форми навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 223 «Медсестринство».

11. Рекомендована література

Основна

1. Біостатистика / підручник за заг.ред В.Ф.Москаленка. – К. 200 – 184 с.
2. Голяченко О.М. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я (для ВНЗ III - IV рівнів акредитації). Тернопіль. – 2002.
3. Лехан В.М., Вороненко Ю.В. та ін. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань (для ВНЗ III - IV рівнів акредитації). Дніпропетровськ, Київ.- 2004.
4. Медик В.А., Юрьев В.К. Курс лекцій по общественному здоров'ю и Здравоохранению.
5. Москаленко В.Ф., Грузева Т.С., Іншакова Г.В. Право на охорону здоров'я у нормативно-правових актах міжнародного та європейського рівня. – Контраст, 2006,– 296 с.
6. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я / За ред. Ю.В.Вороненка. – Київ: “Здоров'я”, - 2002. – 359 с.
7. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я (для позааудиторної самостійної підготовки до практичних занять, для ВНЗ III - IV рівнів акредитації). / За редакцією Рудня В.В. Львів. – 2003.
8. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / Під заг. Ред. Ю.В.Вороненка, В.Ф.Москаленка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 680 с.
9. Громадське здоров'я / за редакцією академіка НАМН України В.Ф. Москаленка.- Вінниця: Нова Книга. 2013. - 559с.

Додаткова

1. Брукман Н.С. Руководство для операционных сестер. — М.: Медицина, 1991. — 200 с.
2. Вороненко Ю.В., Литвинова О.Н. Менеджмент та лідерство в медсестринстві. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. — 368 с.
3. Демографічна криза в Україні. Проблеми дослідження, витоки, складові, напрямки протидії / ПАН України. Інститут економіки; за ред. В.Стешенко. - К.,2001.-560с.
4. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я” від 19.11.1992 р. із змінами і доповненнями.
5. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” від 24.02.1994 р.
6. Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб” від 06.04.2000 р.
7. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 01.06.2000 р. із змінами і доповненнями.
8. Здоровье XXI - Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе (Европейская серия „Здоровье для всех“). - № 6. - Копенгаген, ВОЗ ЕРБ, 1999. - 310 с.
9. Кучеренко В.З., Агарков Н.М. и др. Социология гигиены и организация здравоохранения. (учебное пособие). – М., 2000. - 43

12. Інформаційні ресурси:

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua>
2. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
3. Національна бібліотека України ім. В.И. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Національна наукова медична бібліотека України. URL: <http://www.library.gov.ua>
5. Національна медична бібліотека США. URL: <http://www.nlm.nih.gov>